

Політична сфера життя суспільства.
Політика як соціальне явище.

- План.
- Політика, як особлива сфера життя суспільства.
- Типи та функції політики.
- Еволюція поглядів на місце політики в житті суспільства.

- Виникнення терміну “Політика” пов’язане з ім’ям давньогрецького філософа Аристотеля.
- Як соціальне явище (управління спільнотами) вона виникає ще в додержавний період.

Еволюція поглядів щодо змісту терміна "політика"

- "Політика – це мистецтво управління державою" (Аристотель).
- "Політика – це прагнення до влади, її завоювання, утримання в різних великих соціальних колективах" (М.Вебер).
- "Політика це сфера відносин між класами в суспільстві" (В.І. Ленін).
- "Політика - це реалізований владою розподіл матеріальних і духовних цінностей " (Д.Істон).
- "У своїх найкращих проявах політика – це шляхетне прагнення до справедливості і розумного порядку, а у найгірших – це корислива жадоба влади, слави, багатства" (П. Меркл).

Побутове та наукове визначення терміну “політика”

- Політика – будь яка цілеспрямована діяльність пов'язана з управлінням.
- Політика – особлива сфера життєдіяльності суспільства, система взаємовідносин між індивідами, соціальними групами, суспільством в цілому з приводу здобуття та утримання політичної влади задля реалізації соціально-значущих інтересів.

Структура політики як соціального явища

- **Polity** - політична організація того або іншого суспільства, держава в широкому змісті слова, політичний устрій, порядок.
- **Policy** - зміст, засіб дії влади, уряду, технологія прийняття політичних рішень.
- **Politics** - розглядає політику з позиції виникнення і вирішення конфліктів. Вивчає суб'єктів, що претендують на владу.

Мета, засоби та соціальне призначення політики

- **Метою** політики є забезпечення панування певних суспільних груп над іншими, одних інтересів над іншими, або узгодження соціальних інтересів, забезпечення оптимального здійснення суспільних процесів.
- **Засобами** політики є право, сила, мораль.
- **Призначення** політики в тому, щоб на основі спільних інтересів об'єднувати всі верстви суспільства і спрямовувати їх дії на вирішення важливих суспільно-державних завдань.

Типологія політики

Критерій поділу	Різновиди
за сферами суспільного життя	економічна, соціальна, культурна, національна
за орієнтацією	внутрішня, зовнішня
за масштабами	міжнародна, світова, локальна
за носіями і суб'єктами	державна, партійна

Функції політики

- **регулятивна** - підтримка і зміцнення цілісності суспільства, як диференційованої соціальної системи, забезпечення порядку;
- **організаційна** - розробка цілей для всього суспільства і його складових, організація мас і мобілізація ресурсів забезпечення;
- **розподільна** - авторитарний розподіл дефіцитних цінностей і благ;
- **запобігання і регулювання конфліктів**;
- **соціалізації** - залучення колективних і індивідуальних суб'єктів до політичної сфери.

- Політика тісно взаємопов'язана з іншими сферами життя суспільства. Взаємозв'язок між політикою і економікою полягає у :
- 1) економічний рівень життя суспільства багато в чому визначає рівень політичної свідомості, симпатій, активності.
- 2) від політичної діяльності владних структур залежить фінансово-економічна активність населення.
- Взаємозв'язок між політикою і суспільною мораллю полягає у формуванні політичною ідеологією певного набору морально-етичних установок для кожного певного типу політичного режиму.

- Перші уявлення про політику як особливу сферу життя суспільства з'явилися у Давній Греції
- Особливістю середньовічної парадигми політичного життя було акцентування уваги мислителів на питанні взаємовідносин між світською і духовною владою
- Перші раціональні уявлення про політику належать Н. Макіавеллі
- В центрі уваги мислителів доби Нового часу постали такі політичні питання як походження держави, розподіл влади, природні права людини.
- Основними політичними концепціями ХХ-ХХІ століття вважаються теорії політичного елітизму та егалітаризму, теорія державного патерналізму, теорія політичного лідерства, концепція політичних режимів та політичних систем тощо.